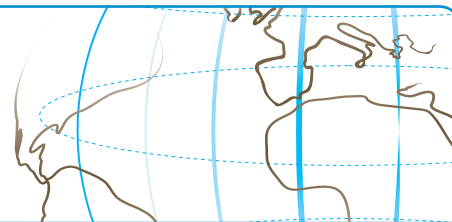

ÅRSMELDING 2008

SENTER FOR INTERNASJONALISERING AV HØGRE UTDANNING

Publisasjon
01/09

INNHOOLD

/03/ Kvalitet gjennom internasjonalisering

/04/ Måltrettet arbeid og god utvikling

/06/ Programdriften

/08/ Nøkkeltall

/10/ Et KVASSere SIU

/12/ Profilerings av Norge som studie- og forskningsland

/13/ Informasjon og kommunikasjon

/13/ Kompetansebygging

/14/ Rådgivning, utredning og service

/14/ Organisasjon

På www.siu.no finner du blant annet mer informasjon om SIU og våre medarbeidere, om programmer og avtaler og om hvem som sitter i SIUs styre og i de ulike programstyrene og -utvalg.

Utgitt av Senter for internasjonalisering av høgre utdanning (SIU) i mai 2009.

ANSVARLIG REDAKTØR/ Hanne Alver Krum

REDAKSJON/ Gunn Mangerud, Vidar Pedersen, Paul Manger, Kjell Pettersen, Kari-Lise Reinertsen og Hanne Alver Krum

PRODUKSJON/ Konvoi AS

TRYKK/ Molvik

FOTO/David Zadig. Side 5/ Runo Isaksen. Side 14/ Kay Berg

OPPLAG/400

ISSN/ 1503-2876

Kvalitet gjennom internasjonalisering

SIUs visjon er å gjøre Utdannings-Norge internasjonalt. Gjennom vår virksomhet skal vi bidra til å nå det overordnede nasjonale målet for internasjonalisering: Å høyne kvaliteten på norsk utdanning og forskning

Globale utfordringer skaper behov for nye former for kunnskap. Behovet for samarbeid og kunnskapsutveksling på tvers av landegrensene har aldri vært sterkere. Gjennom 2008 har SIU derfor lagt mye arbeid ned i å sikre god og bred deltakelse i programmene vi har ansvar for. Måloppnåelsen er overordnet sett god, men utviklingen når det gjelder studentmobilitet er ikke tilfredsstillende. Selv om internasjonalisering handler om langt mer enn mobilitet, er mobilitet likevel en kjernaktivitet som det vil være en prioritert oppgave å styrke. Samtidig ligger det en utfordring i å stimulere til at mobilitetsinsentivene brukes mer strategisk.

Et partnerskapsprogram med fokus på forpliktende utdannings-samarbeid med Nord-Amerika ble utlyst i 2008. Nyskapningen ble møtt med stor interesse, i likhet med programmer som Erasmus Mundus, Nordiske Mastere, NUFU og Russlandsprogrammet. Ordninger av denne typen, som blant annet åpner for utvikling av fellesgrader og felles studieprogrammer, bidrar til økt samarbeid mot valgte satsningsland, og kobler utdanning og forskning på en god måte.

I grunnopplæringen ser SIU tydelig at internasjonalt samarbeid har kvalitetsfremmende effekter. Mulighetene til å motta språklærerassistenter fra Europa gjennom Comenius har for eksempel vist seg å ha en positiv effekt når det gjelder å øke interessen for fremmedspråk.

I vår tilstandsrapport om internasjonalisering av høyere utdanning i Norge ønsker SIU å gi et nyansert bilde av internasjonaliseringsarbeidet ved norske høyere utdanningsinstitusjoner. I tillegg til å diskutere institusjonelle strategier og deltakelse i SIUs programmer, ser årets rapport nærmere på sykepleie- og medisinstudningene. Hensikten er å få innsikt i hvordan faglige og administrative utfordringer og muligheter i internasjonaliseringen kommer til uttrykk innenfor bestemte fag.

Som nasjonalt ansvarlig for profilering av Norge som studie- og forskningsland er det vår jobb å bygge et godt nasjonalt renommé, samt å bistå den høyere utdanningssektoren i deres arbeid med utenlandsprofilering. I 2008 gjennomførte SIU en omdømmeundersøkelse blant utenlandske studenter i Norge for å få økt kunnskap om hvem som kommer, hva som motiverer dem - og om hvordan Norge oppfattes som studie- og forskningsland. Åtte av ti studenter svarte at de valgte Norge som studieland på grunn av studietilbud på engelsk. Kvalitet på utdanningen, Norges gode omdømme som studie- og forsknings destinasjon og norsk natur er de andre viktigste årsakene.

I det disse linjer skrives, er stortingsmelding nr. 14 (2008-2009), Internasjonalisering av utdanning, nettopp kommet. Her beskrives kvalitet og relevans som de bærende elementene i alt internasjonaliseringsarbeid. Meldingen understreker at alle skal møte en internasjonal dimensjon i løpet av sin utdanning. SIU ser fram til spennende oppgaver knyttet til å innfri målene i stortingsmeldingen - samt et fortsatt godt samarbeid både med utdanningssektoren og norske myndigheter.

Målet må være at internasjonalisering på ulike måter integreres i utdanningen på alle nivå. Norge har ikke råd til å la det være.

GUNN MANGERUD
DIREKTØR

Målrettet arbeid og god utvikling

SIU har gjennom hele 2008 jobbet målrettet og godt med alle sine fem hovedoppgaver. Etter styrets mening bidrar SIUs virksomhet på en god måte til å nå den overordnede nasjonale målsettingen for internasjonalisering, nemlig å høyne kvaliteten på norsk utdanning og forskning.

Fra et mer ensidig fokus på mobilitet av forskere og studenter over landegrensene, er utviklingen innenfor internasjonalisering gått i retning av større oppmerksomhet omkring aktiviteter som etablering av internasjonale nettverk, konsortier og fellesgrader, innføring av finansieringssystemer som belønner internasjonalisering, inkorporering av komparative og internasjonale tema i undervisningen, undervisning på engelsk og økt bruk av internasjonale rankinglister. Siden SIU ble etablert som statlig forvaltningsorgan i 2004 har det skjedd en stor utvikling med hensyn til både antall og typer oppgaver, og organisasjonen har vokst kraftig.

SIU opplever også at kravene fra eier, myndigheter, oppdragsgivere og brukere øker, særlig i forhold til rapportering og synliggjøring av effekter. Styret valgte i 2008 derfor å gjennomføre en rullering av SIUs strategi. Den nye strategien har gyldighet for inneværende styreperiode, altså fram til 2011. I forlengelse av strategiprosessen ble det også vedtatt ny visjon og virksomhetsidé samt nye verdier for senteret.

Styret har i løpet av perioden hatt seks styremøter, i tillegg er det gjennomført strategisamling i styret samt med alle SIUs medarbeidere. Styret har i hele perioden hatt en nær og god dialog med SIUs administrasjon.

Arbeidet i 2008 har vært utført i henhold til SIUs vedtekter og virksomhetsplan, og rapporteringen for året viser at mål og delmål for SIUs fem hovedområder i all hovedsak er nådd.

Programforvaltning

Innenfor programforvaltningen har utviklingen av de to interne systemene Espresso og KVASS stått sentralt i 2008. Begge systemer bidrar i stor grad til en harmonisering av arbeidsprosesser, på tvers av programmer og oppdragsgivere. Styret mener dette vil gi SIU betydelige gevinster i form av frigjøring av ressurser samt forbedret rapportering av effekter og resultater.

Administrasjonen av EUs program for livslang læring har også i 2008 vært utført på en god måte. Alle midlene ble delt ut gjennom året, men styret er av den oppfatning at det generelt er for lite konkurranse om midlene innenfor LLP. Styret ser det som bekymringsfullt at Erasmus-tallene i 2008 fortsatte å falle. Gjennom målrettet satsing på god kommunikasjon, blant annet en ny webportal rettet mot norske studenter, håper styret imidlertid at trenden kan snus.

Resultatene av første søknadsrunde i Nordplus rammeprogram viste gjennomgående god norsk deltakelse. Det er styrets inntrykk at SIU har ivarettatt sin rolle som hovedkoordinator på en god måte,

og at det er etablert og tilrettelagt gode rutiner for videre drift og utvikling av programmet.

SIU arbeider kontinuerlig med aktiviteter for å ivareta sine langsiktige målsetninger innenfor porteføljen for utviklingssamarbeid, og har også i 2008 aktivt deltatt i arbeidet med å bidra til gode og varige samarbeidsrelasjoner mellom universitets- og høgskolesektoren i samarbeidslandene og norsk sektor.

Profilering av Norge som studie og forskningsland

SIU har i 2008 gjennomført en rekke aktiviteter på profileringsområdet, og styret er svært fornøyd med det høye aktivitetsnivået, særlig tatt i betraktning at SIU på dette området har begrensede ressurser til disposisjon. Gledelig er det også å konstatere at antall utenlandske studenter i Norge har fortsatt å øke.

Gjennom et eget profileringsseminar, deltakelse på en rekke internasjonale messer og arrangementer samt rapporter fra reiser i satsingsland har SIU i 2008 etter styrets mening videreutviklet sin rolle som en god partner for sektoren i det internasjonale profileringsarbeidet.

Også i 2008 har Kunnskapsdepartementets Nord-Amerika-strategi vært en viktig føring for SIUs arbeid på profileringsområdet. En rekke reiser til USA og Canada er gjennomført, noe som blant annet har gitt seg synlig utslag i en meget stor vekst av besøk på www.studyinnorway.no fra disse landene. Også mobilitetstallene mellom Norge og Nord-Amerika har vist en positiv utvikling.

SIUs tre v'er

Visjon

SIU gjør Utdannings-Norge internasjonalt.

Virksomhetsidé

SIU skal være Norges kompetansesenter for internasjonalisering og skal gjennom sine aktiviteter bidra til kvalitetsheving av utdanning og forskning.

Verdier

Kunnskapsrik
Handlekraftig
Hjelpsom
Engasjert
Mangfoldig

SIUs STYRE. FRA VENSTRE/ Gunn Mangerud, direktør i SIU, Ragnhild Solvi Berg, SIU (medlem), Sonni Olsen, UHR (leder), Ole Eriksen, Nettverket for private høyskoler (medlem), Nils Christophersen, UHR (nestleder), Lars Moe, UHR (medlem) og Sandra Quian Xiao, Kunnskapsdepartementet (medlem). Styremedlem fra studentorganisasjonene var ikke til stede da bildet ble tatt.

SIU fikk i annet halvår 2008 en ekstrabevilgning til profileringssatsing mot Argentina, Brasil og Chile. Midlene ble i stor grad brukt til å tilrettelegge for økt aktivitet mot disse landene i 2009, noe styret anser som en riktig prioritering.

Informasjon og kommunikasjon

I 2008 startet SIU arbeidet med en ny nettportal som skal motivere norske studenter for utenlandsstudier. Styret er glad for at dette arbeidet er igangsatt, og tror denne portalen vil bli et viktig virkemiddel for å snu nedgangen i mobilitetstallene.

SIUs faste journalistiske publikasjoner holder etter styrets mening høy kvalitet og er en god kanal for informasjon. Et månedlig elektronisk nyhetsbrev ble lansert i 2008, noe styret anser som et viktig supplement til SIUs nettsider og et virkemiddel for å spre kunnskap og informasjon om internasjonalisering generelt og SIU spesielt.

2008 var et år der SIU i langt større grad enn tidligere var synlig i media, både i saker SIU selv tok initiativ til og som kilde i andre saker. Styret ser dette som positivt, og ønsker at SIU satses videre på å øke sin synlighet gjennom media i kommende periode.

Kompetansebygging for å fremme internasjonal samarbeid i sektoren

Gjennom en rekke seminarer, kurs og konferanser har SIU i løpet av året gjort en solid innsats for å formidle kunnskap og debatt om internasjonalisering blant norske universiteter og høyskoler. Særlig vil styret trekke fram mobilitetsseminaret som ble arrangert i oktober, der søkelyset ble satt på trender innenfor inn- og utgående mobilitet. SIUs mobilitetsrapport ble utgitt for andre gang i 2008 og dannet et naturlig bakteppe for seminaret.

Det ble i 2008 også produsert flere rapporter for sektoren, blant annet fra SIUs besøk i Midt-Vesten i USA og i Argentina og Chile. Slike rapporter anser styret som verdifulle bidrag til kompetansebygging.

Rådgivning og utredning

I mars ble SIUs første rapport om internasjonalisering i sektoren ("Tilstandsrapport") oversendt Kunnskapsdepartementet. SIU leverte også et omfattende dokument som innspill til stortingsmeldingen om internasjonalisering. Styret er meget tilfreds med

disse tiltakene og ønsker at SIU opprettholder en bred produksjon av ulike rapporter og innspill, for slik å formidle den store kompetansen senteret besitter overfor norske myndigheter.

I løpet av året har SIU deltatt i flere arbeidsgrupper, både nasjonalt og internasjonalt, noe styret anser som viktig både for intern kompetansebygging og for å styrke SIUs posisjon som rådgiver for Kunnskapsdepartementet i internasjonaliseringssspørsmål.

Organisasjon

2008 har vært brukt til flere større, interne prosjekter. Utvikling av SIUs helhetlige kvalitetssystem, KVAASS, ble igangsatt i 2007 og systemet ble lansert høsten 2008. Styret er imponert over innsatsen som er lagt ned for å kartlegge og beskrive prosesser og ser KVAASS som et viktig bidrag til en ytterligere profesjonalisering av SIUs arbeidsprosesser.

SIU gjennomførte våren 2008 en arbeidsmiljøundersøkelse blant alle medarbeidere. Styret konstaterer med tilfredshet at undersøkelsen viste at arbeidsmiljøet i SIU er svært godt, og at trivselen og tilfredsheten er langt høyere enn gjennomsnittet i norsk arbeidsliv.

Høsten 2008 ble det iverksatt en omfattende organisasjonsgjennomgang i SIU som resulterte i en organisasjonsendring i januar 2009. Etter styrets mening har SIU nå etablert en organisasjon som ivaretar SIUs nåværende størrelse og mangfold i oppgaver.

65 prosent av SIUs medarbeidere er kvinner og en jevnere kjønnsfordeling er ønskelig. Sju prosent av medarbeiderne har bakgrunn fra andre land enn Norge, det er et mål å øke denne andelen.

SIU er en del av Grønn stat og jobber for å innfri ønskede miljømål.

Nils Christophersen, Lars Moe, Ole Eriksen, Sandra Qian Xiao, Marte Sendstad, Ragnhild Solvi Berg

SONNI OLSEN,
STYRELEDER

Programdriften

Erasmus Mundus

Siste tildeling under Erasmus Mundus I var i 2007 og 2008 har på mange måter vært et «hvileår» for SIU i Erasmus Mundus-sammenheng. Neste søknadsutlysning vil ikke foreligge før i slutten av januar 2009, med offisiell lansering i februar 2009.

Europass

I 2008 har SIU lagt vekt på å inkludere Europass-informasjon i alle LLP-informasjonsmøter og andre relevante seminarer. I tillegg til å jobbe tettere innenfor LLP, har Europass-senteret også knyttet tettere kontakt med andre nettverk for eksempel en arbeidsgruppe bestående av Eures, Euroguidance, Eurodesk, ANSA, NHO og Europass.

EØS-stipendfond

SIU fungerer som norsk kontaktpunkt for stipendfondene under EØS-finansieringsordningene. I løpet av 2008 har flere av fondene hatt utlysninger. Blant annet har det polske stipend og opplæringsfondet, som for øvrig er det største av fondene, gjennomført to søknadsrunder. Tsjekkia, Latvia og Slovakia gjennomførte også utlysninger i 2008.

Frankrike-programmet

Frankrike-programmet består av flere tiltak: årskurs for lærere og lærerstudenter og fransk som redskapsfag (FRAR) ved OFNEC i Caen, to studium i Toulouse innenfor ingeniørfag og økonomi og et årsstudium i oversettelse ved Ecole supérieure d'interprètes et de traducteurs (ESIT) i Paris. Antall søkere for alle fem tiltak er for lavt, selv om søkningen til økonomi-studiet i Toulouse ble mye bedre enn i 2007.

Gjør det!

Det bilaterale Gjør det! programmet opererer med to søknadsfrister per år. Til første søknadsrunde 2008 kom det inn ti søknader, hvorav syv ble innvilget. Til andre søknadsrunde kom det inn 15 søknader, noe som var dobbelt så mange som forventet. Økningen i antall søknader tyder på at programmet nå er bedre kjent, men dette medfører også flere avslag ettersom midlene i programmet er begrenset.

Kvotordningen

Reduksjon i antall ubenyttede plasser har vært ett av SIUs hovedmål for arbeidet med kvotordningen i 2008. I tillegg har SIU arbeidet for økt returandel til hjemland og for styrking av det internasjonale studietilbudet ved norske læresteder. I 2008 fikk 1100 studenter fra utviklingsland, Øst-Europa og Sentral-Asia tilbud om gradstudium gjennom kvotordningen.

Nasjonale eksperter i EU

SIU rekrutterer og administrerer nasjonale eksperter innenfor utdanningsområdet, fem i Europakommisjonen i Brussel som en del av Norges EØS-forpliktelser, og én i Cedefop, Thessaloniki, etter oppdrag for Utdanningsdirektoratet.

Nasjonalt program for utvikling, forskning og utdanning (NUFU)

NUFU-programmet har i 2008 støttet 63 femårige samarbeidsprosjekter fordelt på 32 institusjoner og 18 land, samt tolv norske samarbeidspartnere. En tilleggsavtale ble inngått med Norad om midler øremerket prosjekter rettet mot kvinners rettigheter og likestilling.

Fem prosjekter fikk tildelt midler under denne avtalen, i tillegg fikk ett nytt prosjekt midler under tilleggsavtalen om kapasitetsbygging i Sudan (NUCOOP). 17 toårige utfasingsprosjekter har også fått støtte, åtte av disse ble avsluttet i 2008.

Norads kulturutdanningsprogram

Våren 2008 ble det gjort en gjennomgang av programmet og porteføljen som konkluderte med stor grad av måloppnåelse så langt. Det ble lyst ut midler til videreføring til 2010 som ble innvilget for seks av syv av dagens prosjekter. I 2008 ble det etablert et programstyre med overordnet kulturfaglig ansvar for videreutvikling av Norads kulturutdanningsprogram.

Norads program for masterstudier (NOMA)

12 norske UH-institusjoner og 27 institusjoner i samarbeidsland deltar med drift av 36 masterprogrammer fordelt på 16 hovedsamarbeidsland i Afrika, Asia og Midt-Østen. I 2008 signerte Norad og SIU et addendum til samarbeidsavtalen som utvider budsjettammen med inntil NOK 180 mill. for perioden 2011-2014. SIU utlyste nye midler for en tredje portefølje av prosjekter, ekstra opptak av studenter til første portefølje (NOMA I) og såkornmidler til forberedelse av søknader til NOMA III.

Nordområdestipend

Universiteter og høyskoler i de tre nordligste fylkene samt Universitetssenteret på Svalbard kan søke SIU om å disponere plasser i programmet i henhold til avtale med UD. I 2008 søkte alle relevante institusjoner med unntak av Høgskolen i Nesna. Alle institusjonene som søkte mottok stipendplasser.

Nordplus

SIU er hovedkoordinator for Nordplus Rammeprogram og lanserte i 2008 nettstedet www.nordplusingline.org samt utviklet felles grafisk profil for programmet. SIU er med-administrator for øvrige Nordplus-programmer, med informasjons og søknadsbehandlingsansvar for Norge. Av totalt 402 godkjente prosjekter i Nordplus i 2008 koordinerte norske institusjoner 64 prosjekter og var partner i 209 prosjekter.

Norgeskunnskap ved høyere læresteder i utlandet

Omlag 140 læresteder over hele verden tilbyr undervisning i norsk og får ulike tilskudd til arbeidet gjennom ordningen. I 2008 har SIU fortsatt arbeidet med å standardisere forvaltningen av ordningen. I 2008 innførte SIU blant annet beregning av trekkfritt stipend etter FNs levekårsindeks og lanserte en adgangsbegrenset nettside for mottakere av støtte gjennom ordningen.

Partnerskapsprogram med Nord-Amerika

Program for samarbeid i høyere utdanning mellom Norge og Nord-Amerika 2008-2011 ble utlyst i mars 2008, og etter stor søknad fikk 12 fagmiljøer ved de norske institusjonene tildelt midler til samarbeid med institusjoner i Nord-Amerika.

Pestalozzi-programmet

Pestalozzi er en ordning i regi av Europarådet som gir lærere og andre tilsatte i skolen tilbud om å delta på kurs i Europarådets medlemsland. I 2008 ble det innvilget 11 stipender til norske deltakere. Norge arrangerte et kurs med tema "Interkulturalisme, demokrati og menneskerettigheter i utdanning".

Programmet for livslang læring (LLP)

Program for livslang læring er et integrert program, noe som også påvirker hvordan SIU som nasjonalkontor jobber. I oktober 2008 ble det gjennomførte fem felles regionale informasjonsmøter, et konsept som er jobbet frem over en toårsperiode.

Comenius

Til søknadsrunden i 2008 mottok SIU 138 søknader om deltakelse i 112 multilaterale og 26 bilaterale partnerskap for perioden 2008-2010. Av disse ble 96 godkjente, noe som tilsvarer en innvilgelsesprosent på 69. Comeniusprisen for 2008 var knyttet til temaet interkulturell dialog og gikk til Linderud skole i Oslo, for et prosjekt som omhandler helse og ernæring.

Erasmus

Erasmus-programmet ser en fortsatt nedgang i studentmobilitet med 1105 utreisende studenter i 2007-08 mot 1257 året før. Lærermobiliteten økte fra 293 til 348. 140 ansatte ved uh-institusjonene benyttet seg i tillegg av det nye tiltaket ansattmobilitet. Innenfor praksismobilitet er 16 institusjoner involvert, og stipend er innvilget til totalt 183 studenter. I 2008 ble fire prosjekter innenfor Erasmus intensive programmer (IP) godkjent for støtte.

Grundtvig

Ved søknadsfristen 2008 hadde SIU fått inn 29 søknader om to-årige partnerskap. Totalt ble 19 partnerskap godkjente i 2008, derav to med norsk koordinator.

Leonardo da Vinci

Partnerskap 2008:

Partnerskap er en ny aktivitet i Leonardo-programmet fra 2008. 12 av søknadene ble godkjent og to av dem skal koordineres fra Norge.

Videreutviklingsprosjekt 2008

Seks søknader ble tildelt midler. Kvaliteten på de innvilgede søknadene er høy, med svært høye karaktersummer fra den eksterne ekspertvurderingen.

Mobilitet 2008:

58 søknader ble tildelt midler, fra 27 videregående skoler, syv opplæringskontor, fem fylkeskommuner og to bedrifter. Mottakerinstitusjonene er fordelt på 25 land, hvorav flest i Spania, Italia, England og Frankrike.

Studiebesøksprogrammet (tidligere Arion)

2008 er første år med ett integrert program for allmennfag og yrkesopplæring. 45 stipend ble innvilget, med ytterligere 35 på venteliste.

Den europeiske språkprisen

Den europeiske språkprisen (European Language Label) blir delt ut hvert år til nyskapende prosjekter som medvirker til å fremme læring av fremmedspråk. Prioriterte områder i 2008 var interkulturell dialog og språk og næringsliv, og det var to prisvinnere: Hemne videregående skole, som fikk prisen for et Medtwinningprosjekt med Italia, Hellas, Belgia og Marokko, og Ungt Entreprenørskap fikk prisen for sitt generelle arbeid med å stimulere ungdom til aktivt å bruke et fremmedspråk i reelle situasjoner i et kreativt, internasjonalt miljø.

Rusland

2008 var første år med aktivitet for prosjektene som i 2007 ble valgt ut for støtte innenfor avtalen om samarbeid med Rusland i høgre utdanning og forskning. En oppstartsrapportering i oktober 2008 viste at prosjektene har kommet godt i gang.

Rusland-Norden

SIU inngikk i 2008 en avtale med Nordisk ministerråd om utlysning av midler til forberedende aktiviteter innen nordisk-russisk samarbeid. SIU samarbeidet med de andre nordiske nasjonalkontor samt med Nordisk ministerråds informasjonskontorer i søknadsbehandlingen. I alt 32 søkere ble tildelt støtte til nettverksaktiviteter. Aktivitetene kan slutføres i 2009.

Samarbeidsavtale med Pakistan

I studieåret 2008/09 studerer 51 pakstanske studenter i Norge gjennom avtalen SIU har med Pakistan Higher Education Commission (HEC), herav 27 masterstudenter og 24 PhD-kandidater. Studentene er fordelt på ni norske institusjoner.

Samarbeidsavtale mellom den norske ambassaden i Tanzania og SIU

Den norske ambassaden i Dar es Salaam og SIU har for perioden 2006-2010 en avtale om SIUs forvaltningsmessige støtte til administrasjon av midler til høyere utdanning og forskning i Tanzania (Tanzania-avtalen). SIU har det siste året hatt en dialog med den norske ambassaden i Dar es Salaam, Utenriksdepartementet (UD) og Norad om SIUs overtakelse av alle sider av forvaltningen av midler til University of Dar es Salaam (UDSM) fra og med juni 2009.

Sør-Kaukasus og Sentral-Asia

Under samarbeidsprogrammet med Sør-Kaukasus og Sentral-Asia er fire prosjekter etablert i 2008 for langsiktig samarbeid, dvs. til 2010. Georgia, Aserbajdsjan og Kirgisistan er involvert i samarbeidet. I tillegg til oppfølging av disse prosjektene åpnet SIU i 2008 for søknader om såkornmidler for å bidra til utvikling av nye samarbeidskonstellasjoner.

Tilleggsstipendordningen

KD ga ut en revidert liste over institusjoner som er tilknyttet Tilleggsstipendordningen i januar 2008. Departementet besluttet å beholde uendret den utvidete listen med enkeltfag som er godkjent for ordningen. Lånekassens forskrift er endret slik at den ikke lenger åpner for at enkeltindivider kan søke nye studier inn under ordningen. SIU har orientert alle som har henvendt seg om dette.

Vest-Balkan

I samarbeidsprogrammet med Vest-Balkan i høgre utdanning og forskning (2006-2009) ble det gjennomført et seminar for prosjektledere og -deltakere i Beograd i oktober 2008 for å belyse ulike og ofte felles utfordringer prosjektene møter, samt å legge til rette for erfaringsutveksling og læring på tvers av prosjektene.

Nøkkeltall 2008*

Driftsinntekter	72 191
Driftskostnader	71 604
Ordinært driftsresultat	588
Finanskostnader	42

Resultat av ordinære aktiviteter	545
----------------------------------	-----

Alle tall i 1000 NOK

Bevilgninger ut over kap. 281 post 51 og oppdragsvirksomhet gir ikke overskudd eller underskudd som påvirker dette resultatet.

Resultat er disponert:
339 000 overføres til disposisjon for 2009
206 000 avsettes for langsiktige forpliktelser.

*) Foreløpige tall. Endelig regnskap foreligger 15. juli.

Utdrag fra ledelseskommantar

SIU-styret har i 2008 rullert SIUs strategi, og ny strategiplan gjeldende fra 2008 og frem til 2011 er implementert. Strategien har satt klare og ambisiøse mål for neste fireårsperiode og setter sammen med vedtektene og Kunnskapsdepartementets årlige tildelingsbrev rammene for virksomheten.

Bevilgning fra Kunnskapsdepartementet er brukt til de formål som er bestemt i SIUs vedtekter, strategi og tildelingsbrev for 2008:

- Programforvaltning
- Profilering av Norge som studie- og forskningsland overfor utlandet
- Informasjon og kommunikasjon
- Kompetansebygging for å fremme internasjonalt samarbeid i sektoren
- Rådgivning, utredning og servicefunksjon for norske myndigheter

Tildelinger fra Kunnskapsdepartementet i 2008

- 37,309 mill. kr over kap. 281 post 51
- 4 mill. kr til Nord-Amerika-strategien over kap. 281 post 01
- 1,2 mill. kr til Nord-Amerika-strategien over kap. 281 post 01 tildelt i 2007 overført til 2008
- 200 000 kr til oppfølging av Nordområdestrategien og utdanningssamarbeidet med Russland over kap. 281 post 01. Overføres til 2009.
- 300 000 kr til profilering av Norge som kunnskapsnasjon i Argentina, Brasil og Chile fordelt på kap. 281 post 73 og kap. 288 post 21
- 1,5 mill kr til oppfølging av samarbeidet med Latin-Amerika over kap. 281 post 73 og kap. 281 post 01. Overføres til 2009.

Tilskuddsforvaltning per 31.12.2008 (mill. kr)

• EU-kommisjonen	88 785
• Utenriksdepartementet	33 278
• Norad	143 293
• Nordisk ministerråd	8 899
• Kunnskapsdepartementet (Nord-Amerika)	2 650
• Andre	3 710
SUM tilskuddsforvaltning	280 615

Balanse per 31.12.2008

Alle tall i 1000 NOK

EIENDELER 31.12.08 31.12.07

A. Anleggsmidler

Sum anleggsmidler 0 0

B. Omløpsmidler

Sum omløpsmidler 0 0

II Fordringer

Kundefordringer 8 941 1 098

Andre fordringer -60 025 2 599

Sum fordringer -51 084 3 696

III Kasse og bank

Bankinnskudd 57 079 55 603

Eurokonti 57 137 53 689

Eurokonti (skyldig EU-kommisjonen) -57 137 -53 689

Sum kasse og bank 57 079 55 603

Sum omløpsmidler 5 995 59 299

Sum eiendeler 5 995 59 299

VIRKSOMHETSKAPITAL OG GJELD

31.12.08 31.12.07

C. Virksomhetskapital

Sum virksomhetskapital 0 0

D. Gjeld

I Sum avsetning for langsiktige

forpliktelser 251 0

II Sum annen langsiktig gjeld 0 0

III Kortsiktig gjeld

Leverandørgjeld 18 485 12 264

Skyldig skattetrekk 1 342 1 184

Skyldige offentlige avgifter 1 380 1 156

Avsatte feriepenger 2 871 2 562

Forskudd fra kunder (prg.midler) -25 406 35 238

Forskudd fra kunder (adm.midler) 4 989 1 660

Annen kortsiktig gjeld 1 095 3 853

Sum kortsiktig gjeld 4 756 57 919

IV Avregning med statskassen

Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)

Avsetning statlig og bidragsfinansiert

aktivitet (nettobudsjetterte) 988 694

Ikke inntektsførte bevilgninger

og bidrag (nettobudsjetterte) 0 -1 800

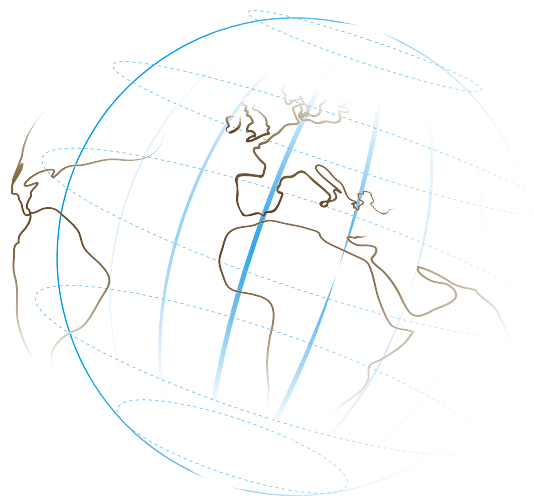
Ikke inntektsført bevilgning

(nettobudsjetterte) 2 487

Sum avregninger 988 1 381

Sum gjeld 5 995 59 299

Sum virksomhetskapital og gjeld 5 995 59 299

Et KVASSere SIU

SIUs virksomhet skal bidra til å høyne kvaliteten på norsk utdanning og forskning. Fokus på gode interne rutiner og høy kvalitet i vårt eget arbeid er sentralt for at vi skal oppnå dette.

Motivene for å internasjonalisere har konsekvenser for den form arbeidet får og for hvilke land og institusjoner aktiviteten rettes mot. Stortingsmelding nr. 14 (2008-2009) om internasjonalisering av utdanning slår fast at internasjonalisering skal knyttes til krav om kvalitet og bidra til å gjøre norske elever og studenter bedre rustet til å møte et internasjonalt orientert samfunns- og arbeidsliv.

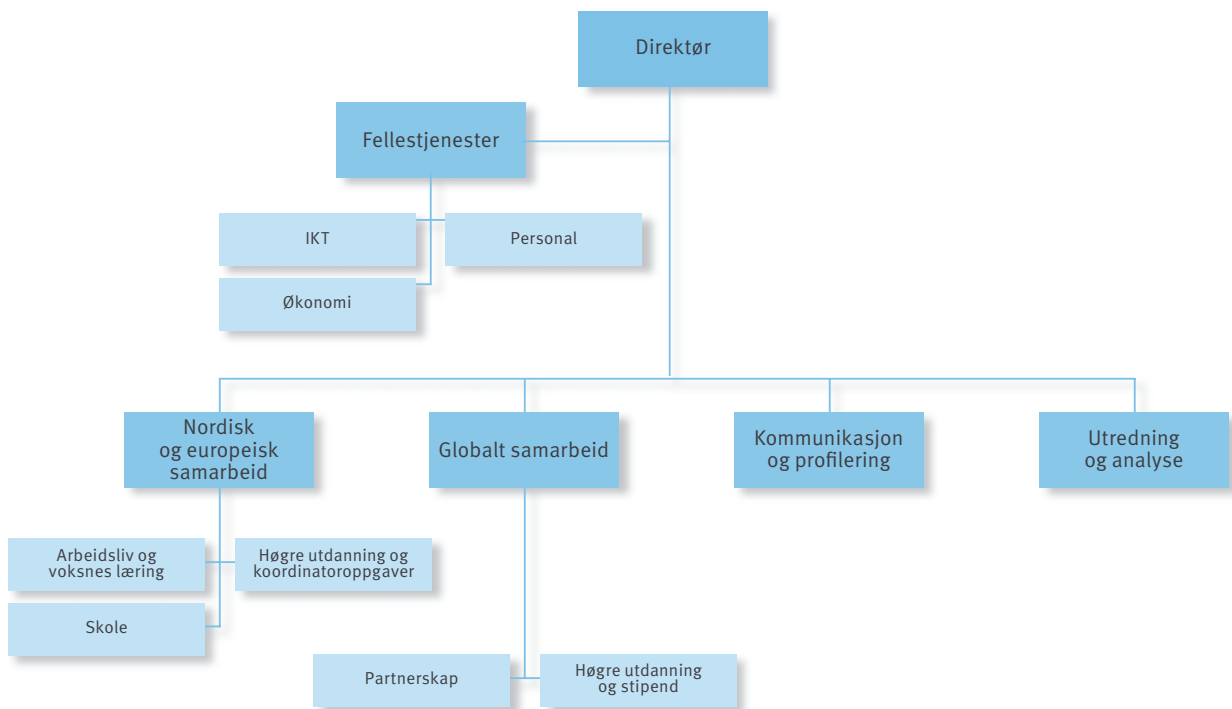
I økende grad anses internasjonalisering å være noe som angår hele utdanningsløpet, fra barnehage til voksnes læring, og stortingsmeldingen omhandler både grunntutdanning, fagskoler, videregående opplæring og høyere utdanning. Dette åpner for nye og overordnede perspektiver, og ikke minst en mer helhetlig tilnærming til internasjonalisering. Det er mange veier til målet om økt kvalitet. Alt i alt er det allerede i dag et stort mangfold i aktivitetene på internasjonaliseringsområdet og det er grunn til å tro at dette mangfoldet bare vil øke i tiden som kommer.

SIUs kvalitetssystem - KVASS

SIU fyller flere ulike roller, som kompetansesenter, tjenesteyter og kontraktspartner. Organisasjonen forholder seg dermed til en lang rekke interessenter. Målet for SIU er å kjennetegnes av en kvalitetskultur der medarbeiderne tar ansvar for kvalitet i alle eksterne og interne forhold slik at kvalitet er innebygget i alle prosesser og leveranser. KVASS er derfor implementert som SIUs helhetlige kvalitetssystem for å sikre bedre kvalitet, økt brukertilfredshet og mer effektive prosesser.

I tillegg til å sette SIU bedre i stand til å identifisere og utbedre kvalitetssvikt, er systemet et forbedrings- og styringsverktøy. KVASS er også et oppslagsverk for arbeidsprosesser, rammeverk og annen informasjon som ligger til grunn for SIUs virksomhet og bidrar på denne måten til økt forutsigbarhet og effektivitet. Kvalitetshåndbok er innarbeidet i kvalitetssystemet og kvalitetskoordinator har vært i funksjon fra høsten 2008. I 2009 skal SIU gjennom en ISO 9001-sertifisering av virksomheten.

Ny organisasjon

SIU opplever økte forventninger og ambisjoner fra styre, eier og brukere til leveranser og resultat. I tillegg gjorde en vekst i oppgaver, ansvar og bemanning siden forrige organisasjonsendring. I 2008 mente det var nødvendig med en organisasjonstilpasning. Målet var å utforme en organisasjon som sikrer optimal oppgaveløsning, gode forvaltningsrutiner og gode vilkår for videre utvikling.

Høsten 2008 ble det gjennomført et organisasjonsprosjekt med formål å identifisere og gi råd om endringer som sikrer en hensiktsmessig og effektiv organisering også fremover. Den nye organisasjonsstrukturen ble fremforhandlet i møte mellom SIUs ledelse og de tillitsvalgte 12. november 2008 og trådte i kraft 19. januar 2009.

Den nye linjeorganisasjonen består av fem seksjoner, hvorav fire er resultatenheter og den femte omfatter alle fellestjenester. De største seksjonene er delt i enheter med egne ledere. SIU mener at den nye organiseringen vil bidra til større innsats på enkeltområder og samtidig sikre større oppmerksomhet og fokus på kjerneoppgavene. Modellen legger også bedre til rette for samarbeid på tvers av organisasjonen.

Den nye linjeorganisasjonen består av fem seksjoner, hvorav fire er resultatenheter og den femte omfatter alle fellestjenester. De største seksjonene er delt i enheter med egne ledere. SIU mener at den nye organiseringen vil bidra til større innsats på enkeltområder og samtidig sikre større oppmerksomhet og fokus på kjerneoppgavene. Modellen legger også bedre til rette for samarbeid på tvers av organisasjonen.

Profilering av Norge som studie- og forskningsland

Profileringen av Norge som studie- og forskningsland i utlandet skal bidra til å øke Norges evne til å konkurrere om gode studenter og forskere til norske institusjoner og øke antallet innreisende delstudenter via institusjonelt samarbeid

Norsk utdannings renommé er vanskelig å måle. SIU har derfor i 2008 for første gang kjørt en erfaringsundersøkelse blant internasjonale studenter i Norge. Denne undersøkelsen vil bli et viktig verktøy i den videre utviklingen av profileringssatsingen i 2009 og gir også et bilde av hvordan norsk utdanning oppleves av de internasjonale studentene selv.

SIU har i 2008 deltatt på flere konferanser og studentmesser enn noen gang tidligere og har i løpet av året særlig gjennomført mange aktiviteter mot satsingslandene USA og Canada. Antall besøk på studyinnorway.no har i løpet av året økt kraftig, særlig fra satsingslandene, og økning kan måles etter besøk, messedeltakelser eller annen informasjonsinnsats. Tallet på besøkende som klikker seg videre inn på nettstedene til norske universiteter og høyskoler er også stigende.

Antall utenlandske studenter i Norge er nesten doblet i perioden 2000-2008, og ligger nå på ca. 12 000. En slik utvikling er i tråd med internasjonale trender i retning av økt mobilitet. Samtidig har kampen om studentene tilspisset seg, og de positive tallene må derfor tolkes som at Norge er et konkurransedyktig alternativ.

Strategiske prioriteringer

For å nå overordnede mål utfører SIU profileringssatsingen i henhold til en strategi som er basert på følgende grunnprinsipper:

- Geografiske prioriteringer
- Målgruppeorientert profilering
- Profilering av utvalgte fagområder

Informasjon og kommunikasjon

Kurs, seminarer og konferanser er sammen med SIUs nettsteder og ulike rapporter og publikasjoner de viktigste virkemidlene SIU har for å motivere og stimulere til økt satsing på internasjonalisering og programdeltakelse. Sammen med programdriften sikrer disse virkemidlene SIU en rekke kontaktpunkter mot våre viktigste målgrupper.

Også i 2008 har SIU produsert en rekke brosjyrer og informasjons-trykksaker, og distribusjon av disse til aktuelle målgrupper har høy prioritet. SIUs faste publikasjoner Global Knowledge, Itinera og Europavegen har kommet ut som planlagt i løpet av året. I tillegg utga SIU magasinet «Eurotrigger» for å motivere nye studenter til et utenlandsopphold gjennom Erasmus.

Antall besøk på SIUs nettsteder har vist en svært positiv utvikling i løpet av året. Arbeidet med å utvikle en ny nettportal for norske studenter, studierutland.no, ble påbegynt i 2008. Denne portalen vil bli et godt supplement til eksisterende nettsider og er et viktig tiltak for å øke studentmobiliteten ut fra Norge.

SIU har arbeidet målrettet mot mediene og oppnådde økt grad av medieprofilering i 2008.

Kompetansebygging

SIU har som overordnet målsetting å produsere gode beslutningsgrunnlag for nasjonale myndigheter og bidra til kvalitetsheving av institusjonenes internasjonale samarbeid. Som ledd i dette utga SIU for første gang i 2008 en tilstandsrapport om internasjonaliseringsarbeidet ved norske høyere utdanningsinstitusjoner.

SIU arrangerte i 2008 en rekke konferanser og seminarer, bl.a. mobilitetsseminar i forbindelse med lanseringen av SIUs egen mobilitetsrapport og Education at a Glance. Kurset «Internasjonalisering, kontekst og rolle» samlet 32 ansatte fra universitet og høyskoler og ble arrangert i samarbeid med Høgskolen i Østfold. Flere av SIUs medarbeidere har også bidratt med foredrag og innlegg på seminarer og konferanser i inn- og utland.

SIU har deltatt i flere nasjonale og internasjonale arbeidsgrupper i 2008, med den hensikt å bygge kompetanse både i SIU og i den høyere utdanningssektoren. Blant disse er et europeisk nettverk, bestående av nasjonale forvaltnings- og analyseenheter og utdanningsinstitusjoner, der formålet er å utvikle et sett felles europeiske indikatorer for internasjonalisering i høyere utdanning. SIU har også deltatt i en arbeidsgruppe ved Universitetet i Agder som jobber med å utvikle en ny internasjonal strategi for universitetet.

SIUs LEDERGRUPPE/

Bak fra venstre: Paul J. Manger, Vidar Pedersen, Kjell G. Pettersen. Foran fra venstre: Hanne Alver Krum, Gunn Mangerud, Kari-Lise Reinertsen.

Rådgivning, utredning og service

SIUs mål innenfor dette området er knyttet til å stimulere til vekst i utdannings samarbeidet mellom Norge og prioriterte land, produsere gode beslutningsgrunnlag for norske myndigheter og bidra til kvalitetsheving av de høyere utdanningsinstitusjonenes internasjonale samarbeid

En av de viktigste oppgavene i 2008 var SIUs innspill til stortingsmeldingen om internasjonalisering av utdanning. 2008 var også det første året SIU produserte en tilstandsrapport for sektoren. SIUs mobilitetsrapport kom ut for andre gang og SIU leverte bl.a. høringsuttalelser i forbindelse med Stjernø-rapporten og ny forskrift for Lånekassen.

SIU har i løpet av året deltatt i arbeidet med å følge opp nasjonale strategier for økt samarbeid med Nord-Amerika og Latin-Amerika, vært med i Kunnskapsdepartementets arbeidsgruppe som vurderer tiltak for å øke kontakten med India og levert innspill i forbindelse med statsrådets besøk til Kina og Sør-Amerika.

Organisasjon

SIUs overordnede mål for 2008 var å opprettholde SIU som en arbeidsplass som kjennetegnes av trivsel og samarbeid, sikre høyt kvalifisert personell ved SIU og etablere en god og helhetlig styringsmodell for SIU.

Medarbeiderundersøkelsen i 2008 viste gode resultater, og de forbedringsområdene som fremkom ble fulgt opp med relevante utviklingstiltak. SIU har jevnt over tilstrekkelig søkning til sine stillinger, og SIUs medarbeidere gis muligheter for å opprettholde og videreutvikle sin kompetanse gjennom både interne og eksterne kurs og seminarer. Arbeidet med å etablere en god og helhetlig styringsmodell for SIU er også kommet langt i 2008 og vil bli videreført i 2009.

SENTER FOR INTERNASJONALISERING AV HØGRE UTDANNING
TLF: 55 30 88 00 FAKS: 55 30 88 01 E-POST: SIU@SIU.NO
ADRESSE: POSTBOKS 7800, 5020 BERGEN
BESØKSADRESSE: VASKERELVEN 39, 5014 BERGEN WWW.SIU.NO

